

Nr 8.

Ankom till riksdagens kansli den 27 april 1928 kl. 5 e. m.

Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande, nr 8, i anledning av väckt motion, II: 381, angående ett förbilligande av kostnaderna för skolmateriell.

I en inom andra kammaren väckt och till dess första tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 381, har herr *Norling m. fl.* hemställt, att riksdagen i skriftelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om snar utredning, på vad sätt ett förbilligande av kostnaderna för skolmateriell må kunna åstadkommas, icke minst genom tillämpandet av större enhetlighet och sparsamhet i val av läroböcker; samt att Kungl. Maj:t ville fortast möjligt vidtaga de åtgärder, som av utredningen eventuellt kunna visa sig erforderliga.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har i vederbörlig ordning inhämtat yttrande över motionen av skol- *Yttranden.*
överstyrelsen och har dessutom berett Svenska landskommunernas förbund tillfälle att uttala sig i frågan. De med anledning härav avgivna yttrandena äro såsom bilagor fogade vid detta utlåtande; och tillåter sig utskottet här att hänvisa till desamma.

Den för närvarande gällande grundläggande bestämmelsen angående antagandet av läroböcker i folkskola återfinnes i § 13 av folkskolestadgan, där det föreskrives, att skolråd äger att, efter vidkommande lärares hörande, bestämma de läroböcker, som skola begagnas vid undervisningen; dock att beträffande läroböcker i kristendomskunskap skall iakttagas vad därom särskilt är stadgat. Bestämmelserna rörande läroböcker i kristendomskunskap, som återfinnas i kungörelsen den 28 maj 1920 (nr 259), avse dock endast en prövning ur viss synpunkt av innehållet. I anslutning till nyss omförmälda bestämmelse i folkskolestadgan föreskrives vidare i § 2 av gällande instruktion för folkskolinspektörer, att det beträffande folkskolan och småskolan tillkommer inspektör att verka för och, i den mån det är honom möjligt, övervaka, bland annat, att skolorna äro utrustade med tillräcklig och ändamålsenlig undervisningsmateriell, varvid erforderliga råd och anvisningar böra lämnas om anskaffning och användning av sådan materiell, att lämpliga läro- och läseböcker komma till användning vid undervisningen, samt att de i skolorna använda böckerna blivt antagna i föreskriven ordning.

Utskottet. En av de frågor, som i föreliggande motion beröras, nämligen den om bestridande av kostnader för skolmateriel i folkskola, har tidigare vid flera tillfällen varit föremål för riksdagens prövning. Senast anhöll riksdagen i skrivelse den 2 maj 1919, nr 128, att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning beträffande dels i vilken omfattning behov förefunnnes av lättnad i de kostnader, som hittills i regel påvilat familjeförsörjare i och för anskaffande av erforderlig materiel åt deras i folkskolan undervisade barn, dels i vilken utsträckning och på vad sätt det kunde befinnas lämpligt och möjligt att av allmänna medel bereda lättnader i dessa kostnader, dels ock huruvida och efter vilka grunder en samverkan härutinnan mellan stat och kommun skulle kunna åstadkommas.

Sedan chefen för ecklesiastikdepartementet, jämlikt den 17 december 1920 av Kungl. Maj:t lämnat bemyndigande, tillkallat tre sakkunniga för att inom departementet biträda med verkställande av den begärda utredningen samt dessa sakkunniga avgivit den 31 januari 1923 dagtecknat utlåtande och förslag i ämnet, har emellertid Kungl. Maj:t den 7 oktober 1927 — med hänsyn till de stora kostnader, som enligt den sålunda verkställda utredningen skulle åsamkas statsverket genom de i förslaget ifrågasatta åtgärderna — förklarat sig finna vad i ärendet förekommit icke föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Redan dessförinnan hade statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet i skrivelse till skolöverstyrelsen den 9 december 1926 — då det syntes vara önskvärt, att ombyte av läroböcker vid de under överstyrelsens inseende stående läroanstalterna starkare begränsades än för närvarande skedde — anmodat överstyrelsen att skyndsamt till ecklesiastikdepartementet inkomma med förslag till sådana ändrade bestämmelser med avseende härå, som för det angivna önskemålets vinnande kunde anses lämpliga.

I sitt med anledning härav den 28 februari 1927 avgivna utlåtande har skolöverstyrelsen anfört, att överstyrelsen funne det önskvärt, att i syfte att för framtiden förhindra ett allt för ymnigt ombyte av läroböcker vissa åtgärder borde lämpligen vidtagas. Dessa åtgärder syntes överstyrelsen delvis vara av beskaffenhet att kunna genom överstyrelsens egen försorg bringas till vederbörandes beaktande, under det att andra åtgärder åter torde behöva föranleda närmare föreskrift av Kungl. Maj:t.

Vad den förra gruppen av nu påkallade åtgärder beträffade, framhåller överstyrelsen, att det torde vara lämpligt att överstyrelsen i en cirkulärskrivelse till de överstyrelsen underställda läroanstalterna fäste uppmärksamheten vid vikten av bland annat

att i fråga om ombyte av läroböcker, till vilka borde räknas jämväl läseböcker i modersmålet, som lärjungarna ålades anskaffa, samt s. k. elementarböcker i de främmande språken, största möjliga varsamhet skulle iakttagas, så att dylikt ombyte ägde rum endast i fall, då undervisningen sådant med nödvändighet påkallade;

att ny lärobok skulle successivt införas med början i den klass, där läroboken först komme till användning;

att vid införande av nya upplagor av förut använda läroböcker lärjungar, som redan hade tillgång till tidigare upplagor av samma lärobok, icke utan bestämt nödtvång borde åläggas förskaffa sig den nya upplagan;

att det borde i möjligaste mån tillses, att samma läroböcker användes vid läroanstalter å samma ort samt överhuvud vid varandra så näraliggande läroanstalter, att övergång av lärjungar från den ena läroanstalten till den andra ägde i större utsträckning rum.

Vidare torde det vara lämpligt, framhåller överstyrelsen, att överstyrelsen i skrivelse till Sveriges bokförläggarförening anhölle om dess medverkan till att nya läroboksupplagor endast må utgivis, då verkligt tvingande anledning därtill föreligger.

Vad vidare beträffade de åtgärder, vilka torde påkalla föreskrift av Kungl. Maj:t, hemställde överstyrelsen om utverkande av ändringar av vissa gällande bestämmelser angående införande av läroböcker vid vissa angivna läroanstalter. I fråga om § 13 folkskolestadgan var överstyrelsens förslag av följande lydelse:

”Läro- och läseböcker bestämmas av skolrådet, sedan vidkommande lärare beretts tillfälle att uttala sina önskemål och statens vederbörande folkskolinspektör därefter avgivit yttrande i ärendet; dock att beträffande läroböcker i kristendoms-kunskap skall iakttagas vad därom särskilt är stadgat.”

Enligt vad utskottet inhämtat, har vad skolöverstyrelsen sålunda anfört och föreslagit beträffande läroböcker i rikets folkskolor ännu icke föranlett några åtgärder från Kungl. Maj:ts eller överstyrelsens sida. Emellertid lära, enligt vad utskottet erfarit, inom den närmaste framtiden åtgärder från Kungl. Maj:ts sida vara att förvänta i det i motionen angivna syftet i huvudsaklig överensstämmelse med vad skolöverstyrelsen därom föreslagit. Så snart detta skett, har överstyrelsen, enligt vad som meddelats utskottet, för avsikt att utfärda ovanberörda cirkulärskrivelser.

Utskottet har givetvis funnit de av motionärerna framförda synpunkterna i fråga om önskvärdheten av ett förbilligande av skolmateriellen behjärtansvärda. Det lär icke kunna förnekas, att under senare år åtskilliga missförhållanden på läroboksmarknaden förefunnits; därjämte synes man kunna konstatera vissa brister såväl beträffande enskilda skolråds sätt att handhava bestämmandet av nya läroböcker som i fråga om samverkan i förevarande hänseende mellan lokala skolmyndigheter och folkskolinspektörerna.

Nu har emellertid, som ovan angivits, med bestämdhet ställts i utsikt, att de av skolöverstyrelsen i dess utlåtande av den 28 februari 1927 förordade åtgärderna komma att föranleda bestämmelser i ämnet från både Kungl. Maj:ts och skolöverstyrelsens sida. Med hänsyn härtill finner utskottet — som förväntar, att nämnda åtgärder komma att vidtagas inom den närmaste framtiden, och som under dessa förhållanden icke för närvarande anser sig böra taga stånd-

punkt till de av motionärerna framlagda, i 1923 års sakkunnigutredning berörda förslagen — att med ytterligare åtgärder i ämnet bör tills vidare anstå i avvaktan på de verkningar, som må kunna bliva en följd av de i utsikt ställda bestämmelserna.

I frågans nuvarande läge hemställer alltså utskottet,

att förevarande motion II: 381 icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 27 april 1928.

På utskottets vägnar:

ANDERS OLSSON.

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herrar *Olsson* i Mora, *Öhman*, *Holmdahl*, *Dahlén*, *Englund*, *Mogård*, *Gardell* i Stenstu, *Mårtenson*, *Grapenson* och *Göranson*.

BILAGOR.

KUNGL. SKOLÖVERSTYRELSEN

Till Riksdagens andra kammarens första tillfälliga utskott.

Sedan Skolöverstyrelsen genom nådig remiss den 17 februari 1928 anbefallts att senast den 15 mars 1928 till Utskottet avgiva begärt yttrande rörande en av herrar Norling m. fl. i andra kammaren väckt motion, nr 381, angående ett förbilligande av kostnaderna för skolmateriell, får Överstyrelsen, som denna dag till Riksdagens första kammarens första tillfälliga utskott avgivit utlåtande över en inom sistnämnda kammare av herrar Sandén och Åström väckt motion, nr 318, lika lydande med den förstnämnda motionen, härmed överlämna närslutna avskrift av samma utlåtande.

Stockholm den 9 mars 1928.

AUG. FALK.

J. Engvall.

Hjalmar Werner.

*Avskrift.**Till Riksdagens första kammarens första tillfälliga utskott.*

Genom nådigt beslut den 17 februari 1928 har Skolöverstyrelsen anbefallts att senast den 15 mars 1928 till Utskottet avgiva begärt yttrande rörande av herrar John Sandén och Ernst Åström i första kammaren väckt motion, nr 218, angående åtgärder för åstadkommande av billigare skolmateriell.

Skolöverstyrelsen får med anledning härav anföra följande.

Motionen i fråga synes avse allenast undervisningsmateriell, särskilt läroböcker, för folkskolans lärjungar, varför Överstyrelsen i detta yttrande icke berör förhållandena vid andra läroanstalter än folkskolan.

Såsom av motionärerna framhållits, hava av Statsrådet och Chefen för Ekle-siastikdepartementet enligt bemyndigande den 17 december 1920 tillkallade sakkunniga verkställt utredning angående behovet av lättnad i de kostnader, som påvåla familjeförsörjare i och för anskaffande av erforderlig materiell åt deras i folkskolan undervisade barn, samt i vilken utsträckning och på vad sätt det kunde finnas lämpligt och möjligt att av allmänna medel bereda lättnader i dessa kostnader. Av sakkunnigas den 31 januari 1923 dagtecknade utlåtande framgick, bland annat, att beredandet av fri skolmateriell åt folkskolans lärjungar skulle medföra avsevärda kostnader och att en sådan anordning icke kunde tänkas allmänt genomförd utan att högst betydande statsbidrag därtill

beviljades. Sedan emellertid Kungl. Maj:t med hänsyn till de stora kostnader, förslaget genomförande skulle åsamka statsverket, den 7 oktober 1927 beslutat, att vad i ärendet förekommit icke skall föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd, synes frågan om fri skolmateriell åt samtliga i folkskolan undervisade barn icke för närvarande vara aktuell.

Motionärerna beteckna tillståndet på läroboksmarknaden såsom kaotiskt och göra gällande, att de nödvändiga läroböckerna titt och tätt ombytas samt att böcker måste nyköpas på grund av tämligen oväsentliga förändringar i samma bok från en upplaga till en annan.

Överstyrelsen vill med anledning härav meddela, att Överstyrelsen i början av år 1927 verkställde en del undersökningar angående ifrågavarande förhållanden samt den 28 februari 1927 till Statsrådet och Chefen för Ekklesiastikdepartementet överlämnade förslag till vissa ändringar i nu gällande bestämmelser rörande antagande av läroböcker vid läroanstalter, som stå under Överstyrelsens inseeend. Yttranden i ärendet hade av Överstyrelsen inhämtats från, bland andra, samtliga statens folkskolinspektörer. Det framgår av dessa yttranden, att ombyten av läroböcker vid folkskolorna visserligen förekommit i stor utsträckning och i en del fall även utan att tillräcklig anledning därtill förelegat. De inkomna yttrandena giva emellertid vid handen, att de olägenheter, som föranledas av för täta läroboksutbyten, likväl icke numera i allmänhet göra sig synnerligen starkt gällande vid folkskolorna.

Överstyrelsen vill i detta sammanhang påpeka, att man för en rätt förståelse av hithörande frågor måste erinra sig, att tillämpningen av den år 1919 utfärdade nya undervisningsplanen, genom vilken åt folkskolan i stor utsträckning givits ett nytt läroinnehåll och nya arbetsmetoder, nödvändiggjorde nya läroböcker i flertalet av folkskolans läroämnen. Därjämte bör beaktas, att de genom världskriget framkallade omvälvningarna lika litet som naturvetenskapens framsteg på skilda områden kunnat lämnas obeaktade i folkskolans läroböcker. Användandet av i dessa avseenden föråldrade läroböcker skulle föranleda berättigade klagomål. Det är också helt naturligt och enligt Överstyrelsens mening ingalunda att beklaga, att de omnämnda förhållandena givit initiativ till en rikhaltig lärobokslitteratur i de olika ämnena. Härav torde framgå, att den läroboksutgivning och de läroboksombyten, som för en utomstående kunna te sig såsom tecken till ett kaotiskt tillstånd, i verkligheten varit ofrånkomliga och äro kännetecknande för strävanden att i folkskolan meddela en efter tidens krav ändamålsenlig undervisning. Det ligger också i sakens natur, att, i den mån skolorna nu få ostört arbeta efter den nya planen, behovet av läroboksombyten kommer att mera sällan framträda.

Även Överstyrelsen anser, att man beträffande införandet av nya endast oväsentligt förändrade upplagor av läroböcker bör iakttaga stor försiktighet. Icke heller bör lärobok utbytas mot sådan av annan författare i andra fall, än då den senare boken påtagligen är avsevärt bättre. Dessa till synes självklara förhållningsregler torde också, enligt vad som framgår av folkskolinspektörernas ovan omnämnda yttranden, i regel hava iakttagits, även om undantag härifrån kunna påvisas. Överstyrelsen anser sig också böra påpeka, att införandet av ny upplaga och även av ny lärobok vanligen sker successivt på det sättet, att den nya boken köpes endast av i skolan nyinskrivna lärjungar, medan lärjungarna i de klasser, där den äldre boken eller upplagan redan förut anbefallts, få använda denna under hela sin skoltid. Härigenom minskas de ekonomiska följderna av läroboksombytet, men för skolarbetet uppstår under övergångstiden i vissa fall en del olägenheter.

I motionen erinras om det kända förhållandet, att lärjungar, som flytta från ett skoldistrikt till ett annat, stundom måste anskaffa nya läroböcker i åtminstone en del ämnen. Dessa svårigheter kunna tydligen icke helt övervinnas med mindre att samma läroböcker införas i samtliga skoldistrikt, men olägenheterna skulle dock minskas, om varandra närliggande skoldistrikt vid prövning och antagande av läroböcker arbetade i samförstånd och med full kännedom om hithörande förhållanden i angränsande skoldistrikt.

Under kristiden och den närmaste tiden därefter betingade läroböcker och annan skolmaterieell synnerligen höga priser. Sedermera hava emellertid dessa priser avsevärt sjunkit, och samtidigt har böckernas och materiellens kvalitet förbättrats. Huruvida de på detta område verksamma affärsföretagen träffat sådana avtal om prissättning, att påståendena om förtrustning kunna anses befogade, är Överstyrelsen icke i tillfälle att med stöd av tillräcklig sakkännedom bedöma. Till belysning av förhållandena vill Överstyrelsen nämna, att de allmännast inom folkskolorna förekommande läroböckerna i t. ex. geografi äro utgivna från åtminstone sex olika förlag, som, så vitt Överstyrelsen kan finna, även genom prissättningar konkurrera med varandra. På liknande sätt förhåller det sig även beträffande läroböcker i andra läroämnen och i fråga om annan skolmaterieell.

Motionärerna synas vilja föreslå, att den de lokala skolmyndigheterna nu tillkommande rätten och skyldigheten att bestämma läroböcker i folkskolan överflyttas till en central statlig myndighet. Överstyrelsen vill i anledning härav framhålla, att, då folkskolorna äro kommunala läroanstalter och böckerna helt bekostas av skoldistriktet och lärjungarnas målsmän, ett så långt gående statligt ingripande icke torde böra på detta område komma ifråga. Man torde icke heller kunna förvänta, att allmänheten skulle komma att hysa större förtroende för en central myndighet och dess förmåga att vid bestämmandet av läroböcker tillgodose skoldistriktets och lärjungarnas ekonomiska intressen än för skolråden, i vilka föräldraintresset i regel är starkt representerat.

Med anledning av förslaget, att Överstyrelsen skulle pröva och godkänna läroböcker i samtliga läroämnen, såsom nu sker beträffande läroböcker i kristendomskunskap, vill Överstyrelsen påpeka, att denna anordning icke tillkommit i syfte vare sig att begränsa antalet läroböcker i ämnet eller att förbilliga böckerna utan enbart för kontroll av dessa böckers innehåll. En sådan kontroll finner Överstyrelsen icke erforderlig beträffande läroböcker i andra ämnen än kristendomskunskap, och då granskningen saknar betydelse för priset å böckerna, föreligger icke anledning att utvidga området för denna procedur.

Av det anförda torde framgå, att de av motionärerna påtalade täta ombytena av läroböcker och de höga priserna även å annan skolmaterieell vid folkskolorna huvudsakligen voro av olika omständigheter beroende företeelser under kristiden och åren närmast därefter. Förhållandena hava sedan i stor utsträckning återgått till vad som kan anses såsom normalt och förbättras alltjämt. Överstyrelsen delar emellertid motionärernas mening däri, att täta ombyten av läroböcker och införandet av nya, oväsentligt förändrade upplagor av böcker böra undvikas. Likaså vore det önskvärt, att samma läroböcker infördes i skoldistrikt, emellan vilka flyttning av barn jämförelsevis ofta förekommer. I syfte att åstadkomma större återhållsamhet i fråga om läroboksombyten samt mera enhetlig behandling av läroboksfrågor i varandra närliggande skoldistrikt har också Överstyrelsen i den här ovan omnämnda skrivelsen den 28 februari 1927 till Statsrådet och Chefen för Ecklesiastikdepartementet föreslagit sådan ändring i hittills gällande bestämmelser, att vederbörande folkskolinspektör skulle

hava att i ärendet avgiva yttrande, innan läse- och läroböcker för folkskolan bestämmas.

Av motionärerna härutöver ifrågasatta åtgärder anser sig Överstyrelsen icke kunna tillstyrka.

Stockholm den 9 mars 1928.

AUG. FALK.

J. Engvall.

Hjalmar Werner.

Rätt avskrivet betygar på tjänstens vägnar

Hjalmar Werner.

Till Andra kammarens första tillfälliga utskott.

Sedan Svenska landskommunernas förbund av andra kammarens första tillfälliga utskott satts i tillfälle att inkomma med yttrande över den av herr Norling m. fl. väckta motionen, nr 381, angående åtgärder till ett förbilligande av kostnaderna för skolmateriel, får förbundets styrelse härmed anföra följande.

Styrelsen får till en början vitsorda, att målsmännens kostnader för skolmateriel åt lärjungar vid folkskolan understundom kunna uppgå till oskäligt höga belopp. Även om prisen på läroböckerna, tagna var för sig, i allmänhet icke kunna anses vara oskäligen höga, kunna dock genom mängden av olika läroböcker och framför allt genom påtvingade ombyten av läroböcker t. ex. vid flyttningar från ett skoldistrikt till ett annat kostnaderna för barnens målsmän bli onödigt tyngande. Framför allt blir detta fallet för barnrikare familjer, då läroböckerna icke alltid kunna gå från de äldre till de yngre barnen, utan ny uppsättning ofta måste skaffas för varje barn.

Att råda bot på missförhållandena genom lagstiftning i sådan riktning, att kostnaderna obligatoriskt överflyttas på stat och kommun, synes styrelsen icke tillräddigt och torde motionärerna icke heller avse. De påtalade missförhållandena måste därför på annat sätt angripas.

Ett statsingripande för åstadkommande av billigare läroböcker synes böra gå ut på att förbilliga framställningskostnaderna och åtgärder, som kunna giva böckerna längre varaktighetstid. Om t. ex. staten fastställer en enda lärobok i varje ämne, som måste användas i samtliga folkskolor i hela riket, skulle härigenom kostnaderna för läroboksanskaffning nedbringas till ett minimum, då dels på grund av den stora omsättningen varje lärobok skulle kunna anskaffas för ett ringa pris, dels inga nyanskaffningar av läroböcker skulle behöva förekomma vid flyttningar från ett skoldistrikt till ett annat eller för olika barn i samma familj.

Detta torde av flera skäl dock icke vara möjligt att realisera, ty i vissa ämnen — t. ex. hembygdskunskap, naturkunnighet, trädgårdsskötsel — torde redan på grund av de olikartade förhållandena i landets olika delar en differentiering av ämnesstoffet vara nödvändig.

Det rätta ligger med all säkerhet mellan de båda ytterligheterna: det nuvarande systemet med uppsjö på olika slag av läroböcker, bland vilka det står varje skolråd fritt att efter behag välja, och ett läroboksmonopol utan någon valfrihet. För sin del håller styrelsen före, att en lämplig medelväg vore den av motionärerna skisserade auktoriseringen av läroböcker ungefär på sätt som nu — fast av andra orsaker — sker beträffande läroböckerna i ämnet kristendoms-kunskap. Enligt gällande bestämmelser skall nämligen inom skolöverstyrelsen föras förteckning över de läroböcker för kristendomsundervisningen, som äro medgivna till användning vid vissa läroanstalter (bl. a. folkskolor), och får ingen lärobok införas på denna förteckning utan att först hava granskats av vissa, särskilt utsedda sakkunniga och av majoriteten av dessa tillstyrkts till antagande eller, om mer än halva antalet av granskningsmännen avstyrkt

antagandet, men skolöverstyrelsen finner sig böra till användning godkänna lärobok, ärendet underställts Kungl. Maj:ts avgörande.

Om en liknande ordning kommer till stånd för antagande av läroböcker i andra ämnen än kristendom, kommer antalet läroböcker, som stå till skolornas förfogande, att ansenligt minskas, samtidigt som kvaliteten kan hållas uppe på en hög nivå. Ytterligare beskärning skulle vidare kunna ernås genom bestämmelser om vissa låga maximiantal läroböcker i varje särskilt läroämne, varigenom på grund av den större omsättningen priserna kunna hållas nere och onödiga ombyten av läroböcker försvåras.

Om det emellertid komme ifråga att med dessa medel söka förbilliga undervisningsmaterialet, så får ej förbises, vilken betydelse författarrätten och utgivningsrätten hava på prisbildningen ifråga. Skola icke systemets fördelar i huvudsak eller kanske uteslutande komma författarna och förläggarna till godo, måste därför åtgärder för auktorisering av läroböcker åtföljas av betryggande förbehåll mot missbruk. Härvid torde böra komma under omprövning, huruvida icke staten skulle kunna ställa manuskripten till de auktoriserade läroböckerna eller vissa av dem fritt eller mot viss taxa till förläggarnas förfogande att av dem användas. Genom en sådan anordning bleve författarrättens inflytande på lärobokspriset borteliminerat och någon förläggarrätt i egentlig mening existerade icke. Själva förlagsverksamheten finge då utveckla sig under fri och öppen konkurrens, under det att författarna likväl vore garanterade sina arvoden.

Då styrelsen alltså i likhet med motionärerna anser, att den nuvarande ordningen för antagande av läroböcker vid folkskolan medför onödiga kostnader för skolbarnens målsmän, samt att en bättre sakernas ordning kan uppnås genom åtgärder i av motionärerna föreslagna riktning, får styrelsen tillstyrka den föreslagna utredningen.

Stockholm den 26 mars 1928.

Å styrelsens för Svenska landskommunernas förbund vägnar:

JOHAN BECK-FRIIS.

/ J. A. Zander.